

A Magyar Pedagógiai Társaság (MPT)
„Szókincsháló” szakosztálya

Számítógépes feladatbank a diákok szóértésének vizsgálatára

Irányelvek

A Szókincsháló szakosztály elsősorban az általános, illetve középiskolai diákok szóértésének felmérése és javítása érdekében szervezi a feladatbank és szómagyarázat projekteket.

Ebből következően a szóértés felmérését és fejlesztését segítő feladatok, magyarázatok, képek és egyéb anyagok tartalmának és formájának igazodnia kell a Nemzeti Alaptantervben rögzített, illetve az iskolai gyakorlatban elfogadott irányelvekhez és normákhoz, valamint a megcélzott korosztály elvárható szóértéséhez és ismeretanyagához.

A továbbiakban a „feladatbank” megnevezést használjuk az ezzel a céllal készült anyagok összességére. Az „anyag” szóval ennek valamilyen kisebb-nagyobb részletét jelöljük.

1. Az MPT és az Értő Tanulásért Mozgalom Közhasznú Nonprofit Kft közötti megállapodás keretében a Szókincsháló szakosztály díjmentesen használhatja a Kft által kifejlesztett számítógépes keretrendszert, amely az alábbi lehetőségeket biztosítja:

- a) A szóértést vizsgáló feladatsorok és képekkel illusztrált szómagyarázatok írása (egyszerű szövegszerkesztővel).
- b) A feladatok és szómagyarázatok szövegének elemzése aszerint, hogy a szavak milyen gyakorisággal fordulnak elő az egyes korosztályok tankönyveiben.
- c) A feladatok és szómagyarázatok kezelése egy internetes feladatbankban.
- d) Iskolai felmérések lebonyolítása, az eredmények (név nélküli) tárolása és kiértékelése.

2. Az internetes feladatbank **nyílt, tartalmában és kezelésében demokratikus**. Ez – csak a lényegi pontokat kiemelve – az alábbiakat jelenti:

- a) A feladatbank anyagait **nem üzleti célra** bárki letöltheti, használhatja és – eredeti formájában, a forrás megjelölésével – terjesztheti.
- b) Az anyagok szerepeltetése a feladatbankban nem jelent kizárólagos felhasználást. A szerző máshol is felhasználhatja az általa beküldött anyagot.
- c) Egy-egy anyag módosítása csak a szerzőjének hozzájárulásával lehetséges. Kiegészítést, véleményt vagy módosítási javaslatot viszont lehet hozzáfűzni.
- d) A szerző(k)nek nyilatkoznia kell, hogy
  - időkorlátozás nélkül garantálja az a) pont szerinti szabad felhasználást;
  - az általa beküldött anyagoknak vagy ő az eredeti szerzője, vagy rendelkezik az eredeti szerző hozzájárulásával, ill. az anyag szabad terjeszthetőségét igazoló dokumentummal;
  - harmadik féllel kötött megállapodás nem korlátozza az anyag szabad terjeszthetőségét;

Megjegyzés: Az Interneten gyakori „szabadon felhasználható” megjelölés még nem garantálja a szabad terjeszthetőséget, csak ha ez kifejezetten fel van tüntetve. Egy interneten „talált” kép pedig nem jelent szabad felhasználhatóságot.

- e) Az anyagok speciális program nélkül szöveges formában visszanyerhetők a feladatbankból, vagyis **a tartalom függetleníthető a kezelőprogramoktól** (és az azokat jelenleg biztosító Kft-től).
- f) A feladatbankba – nevet és elérhetőséget tartalmazó regisztráció után – **bárki küldhet anyagot vagy véleményt**, amennyiben az:
- Teljesíti az általános etikai követelményeket. Összhangban van az általános emberi normákkal, értékekkel, a humanizmus általános követelményeivel. Mentés mindenféle diszkriminatív tartalomtól. Nem tartalmaz gyűlölet keltésére alkalmas kijelentéseket, ábrákat, fotókat, grafikákat stb. Mentés továbbá politikai állásfoglalástól. Megfelel az iskolai reklámtevékenység korlátozására vonatkozó rendelkezésnek.
  - A szerzőknek emellett tiszteletben kell tartaniuk az alkotmányban biztosított gondolatszabadságot (60. §) és véleménynyilvánítási szabadságot (61. §).
  - Mindezek a feltételek az idézett vagy forrásként megjelölt anyagokra is vonatkoznak.

3. A központi feladatbankba bekerülő anyagok megfelelő minőségét az alábbi eljárás biztosítja:

- a) Az anyagokkal szembeni legfontosabb tartalmi elvárás a – korosztályhoz mért – jó érthetőség és a szakmai hitelesség. Miután a szókincs fejlesztése a cél, különösen figyelni kell a szóhasználatra, az esetleg nem érthető szavak megmagyarázására.
- b) A feladatsorok, tananyagok és szómagyarázatok első lépésben szövegszerkesztővel készülnek. A szöveg interaktív tananyagként használható, ha megnyitjuk a – díjmentesen használható – Movelex Presenter programmal. A szerző(k) felelőssége, hogy még ebben a formában ellenőrizze, más hozzáértő személlyel (pl. tanár kollégával) megnézesse, és az adott korosztályú gyerekekkel kipróbálja az anyagot.
- c) Amennyiben az anyag megfelelt az előbbi szűk körű ellenőrzésen, akkor a szerző feltöltheti azt az erre a célra szintén díjmentesen közreadott Movelex Szerkesztő programmal. Ennek segítségével egyrészt formázni lehet a megjelenést. Másrészt összevethető az anyag szókincese az adott korosztály tankönyveiben található szókészlettel. Továbbá pontosítható, hogy egy-egy többjelentésű szót az adott mondatban melyik jelentésben használjuk (a részleteket a program használati utasítása tartalmazza).
- d) A rendszer lehetővé teszi, hogy ugyanannak a szónak a magyarázata többféle megfogalmazásban szerepeljen. Ez egyrészt indokolt lehet különböző korcsoportok számára, másrészt két szerző eltérő megközelítése miatt is előállhat más megfogalmazás. Az esetleges szakmai viták – kulturált formában – az anyagokhoz kapcsolt „vitalapon” dokumentálhatók.
- e) A feladatbankban található anyagokhoz a felhasználók észrevételeket és minősítést fűzhetnek, a keresés során ez szűrőként működhet. Kérhetők például olyan anyagok a feladatbankból, amit mások már sikerrel használtak.

4. A Szókincsháló szakosztály – elsősorban az iskolai oktatást érintő anyagok körében – részt vesz a feladatsorok és szómagyarázatok készítésében. Mint társadalmi szervezet, közreműködik az anyagok jó minőségének biztosításában (a 3/e pont szerinti véleményezésen keresztül), illetve a 2/f pontban említett normák betartásában.